

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Tractatus aliquot in libr. de generatione et corruptione -
Cod. Ettenheim-Münster 163**

Dilingae, 1624

Pars V.-De mixtione

[urn:nbn:de:bsz:31-114256](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114256)

quod semel flapit portas in alijs partibus fer-
 poris vel imaginarij, vel realij. Item flapit.
 (Cur actio fa-
 ctiva a re-
 productio re-
 volubili) latera excludunt aliqui a reproductione acti-
 onem creatura qua nunc hic ut causa principia-
 lis, eo quod respiciat illud agens a quo procedit
 n^o effectus eadem actio si a solo deo procederet
 et sic ab ipse simul a creatura procederet, a cre-
 atura vero ut causa principali deus procederet
 n^o sit quod iam supra dictum est, si vero ab illa
 tm tanquam ab instrumento deo procederet effectus
 alias respectus alijs actio.

PARS V^a

De Mixtione

Huomodo. Mixtio fieri dupliciter videtur scilicet improprie
 (Sicut Mixtio) mixtura n^o coarctatur, sed inter se coniunguntur
 in approximatione quadam, et aggregatione locali
 ut fit in farina e granis tritici et hordei & proprie
 cum plura inter se iuncta confunduntur, et ita al-
 terantur, ut inde aliquid tertium specie distinctum
 resultet, quod quidem potissimum in significatione pro-
 cepti est dissipationis et generationis proinde ali-
 qua de notat.

SECTIO I^a

An. et quid sit
 Mixtio ?

An sit Mixtio ?

339

Hoc hic queratur de Mixtione prout 3o modo accipitur
1o an datur 2o quomodo definitur

Conclusio 1 Datur Mixtio e' co'is Phor'um. Dat' Mixtio
sententia, qui omnes mixtiones propria' admittit,
et sibi si n. liquore' contrarijs qualitatibus inbuti p'be
conueniant p'nt in se inuic' exercere actionem, et
reactionem, hoc ad temperand' alicuius mixti se,
prouehant quo deinde facto, introducitur forma qua'
mixti nominant, idem fit cu' ex aqua, terra, et aere
inter se se agentibus, ac reagentibus ita q' conu-
pti generatur succus quidam, qui e' alimentu' pla-
tarum specie' probabilitate differt ab elementis

Notatio 1 Ca' in Mixtis sint saltem qua' n. A opus
titates quatuor elementoru', ut est in recipere ut
concurrant ipsa omnia elementa in sua substantia
fias, quomodo n. hoc semper fieri possit? quomodo
ignis dependet ad fundam' Maris, ubi varia etia'
mixtoru' species producuntur? cap' a. kalit' habent
se loco Elementoru' quod est in metallis, eas enim
cu' generatur ab epa lacrima et aapore. conuincunt
satis calid' et frigidu', humidu' et sicc' quod si uero
ipsa quoq' elementa in locu' annu' congregentur
et confundantur n' est dubiu', quin y natura' actio-
nem, et reactione' futuru' sit aliquod mixtu'

Notatio 2 Tametsi Elementa sint ignobili
ora Mixtis, adeoq' haec effectiue ab illis attingi ne-
queunt, ita t'n rationem habere poterunt calum,
et ipse aliqua' s'ns ut alibi indicatu' est, instrum-
taliter a. concurrat accidentia, quod si ex n'as, forma
mixti tantummodo educitur uel unita sine uera
aliqua' permixtione, puta: cu' aliquid generatur ex
ligno, uel lapide, facile est esse quae causa t'n p'cipalis

140 Tract vs Part v Sect 3

si instrumentalis talis effectus sit assignanda, erit
n. ea, quae producit, vel unis formae, quae, acci-
dentia, proxime pluraq, efficit. s. p. p. aliquo scilicet
dery, ut ea? constat ex ip, quae de. una Efficiente sanc-
dicta s. tract. p. 4. s. 1. concl. 2. n. 1.

Mixtionis
Definitio.

Conclusio Mixtio est miscibilium
alterationum. Vnio ita definit. Aris 1. 1.

Conditioes
q. in Mixtione.
reperiuntur.

da Gen. 4. 90 ut haec definitio melius ilgat, sit

Notatio In Mixtione reperiuntur fere

quatuor actiones, 1. e. coadunatio localis, miscibi-
litatis, 2. mutua illorum alteratio. 3. unio seu po-
fius unio particularum materiae. 4. productio for-

applicatur.

mae mixti, quae omnia facile patent, Ceterum
n. in uno loco miscibilia ubi in miratissimas parti-
culas dividuntur et inter se confunduntur, deinde
mutua se alteratione, alterant loca disponant materiae
ad formam mixti, qua quidem peracta dispositione, for-
mae substantiales miscibiliae ut ex infra dictis con-
stabit, corrumpuntur, cuius vero particula materiae
evanescunt et denique ex materia tota educitur forma
mixti. Tamen mixtio ut consistit esset in prima
vel secunda actione, haec in e. mixtio tamen acciden-
talis, illa a. mixtio quaedam localis potius, quam

In quo consi-
stet Mixtio

substantialis, consistit igitur formaliter in actione
unitiva materialium miscibilium, et simul in actio-
ne sua productiva mixti ut n. vel nomen mixtionis
indicari in quodam huius productio alicuius ter-
mi denotatur, ita tamen ut miscibilia uniantur in illo,
unde n. tamen significat productionem formae, sed in
unitione materialium miscibilium. Proinde Mixtio
ut est species generationis in, cui sumpta, quate-
nus haec dicit in introductionem formae praecise ab-
strahendo a particulari, mixtio a. introductionem

Quid sit Mixtio ? 345

forma mixti p^o ex quo differt generatio communis
Generatio mixti ut meladens ab meloso, quae
sub alijs verbis definitione felica sic videtur.

Mixtio mixta
definitio a
Rabio.

Mixtio est mutatio substantialis per qua
produitur corpus mixtum ex miscibili-
bus congregatis et mutua alteratione
ignolity atq; corrupty, quod atq; illos prore Mixtio fit reali
via modis. Cetera mixtum fit produci dupliciter mixtum dupliciter
1° ut unum mixtum mutatur in aliud ut est in
2° cibo fit sanguis & sanguis caro p^o in elementa
seu miscibilia modo applicato conuertunt, et ex
illis inter se alteratis et conuatis produuntur
forma mixti hac posteriori proprie solet appellari
in mixtio, prior vero e imperfecta quaedam et impro-
pria, et absolute potius aliena potius Mixti gene-
ratio, quae Mixtio

Notatio § ad Mixtiones requiruntur atq;

Conditiones
ad Mixtionem
requiruntur.

quae conditiones, de quibus Artes, l. 87. et 89.
haec est ut miscibilia sint in uicem actiua expansi-
ua, et e simili natura constituta, hinc duo lyce-
ry eiusdem speciei ob defectu contrarietatis n^o
possent proprie misceri, ut docent et Cōm. c. 10.
a. § ubi et recte addunt in speciebus
uini consecrati confundatur uinum n^o consecratum.
eius speciei quantitas in quantitate sanguinis
Christi sub prioribus speciebus permansuram,
tandem n. manet sanguis sub speciebus uini quae
dix uini forma si adhuc adhaeret sub yde permansu-
sisset, quod fieret in proposito, uinum n. eiusdem speci-
ab altero uino n^o palitur, aut conuipitur, affu-
sum tñ uinum utiq; n^o consecratur § e ut miseri

342 Tract vs Part v sect II

bilia dividantur in miratissimas particulas, sic
 n. facilius inter se dimicant q. aquae, et reagunt
 una dura n. ita miscentur, sed mollia et hami-
 da. n. h. viscosa. 3^a ut habeant proportio nem
 ad muius si a. aut nimis excederet a lta rum,
 transmutatae illud in se, neq. fieret temperata
 debita mixto, sic as u. q. liq. factu patu stanni
 resoluat forte in vapores, colore h. oia restato, nec
 n. est perfecta mixtio, sed imperfecta, sic et si guttula
 aqua plerimo uino adiungatur probabilitate in uino
 conuertitur et n. sic mixtio, qua est opinio ne cetero
 supponere. uir Theologi cui quare an in consecra-
 tione calicis aqua n. dicit in uino conuerya in sangui-
 nem. h. Chri conuertatur, sicut ipsu uino? ad re-
 spondere solent negatiua, quare alij graues et
 auctores contrariu tenentur, quidam sit de. contro-
 uersia haec philosophica utruq. aqua scilicet affu-
 sa in uino mutari queat. alij. n. negant, ni q. b. y.
 Aquilonius, alij affirmant, et cu. h. aqua separari
 posse uel spongia oleo imbuta uel naso hederaco
 uel arte chimica exporudent uel aqua uera n.
 separari sed partem uini n. bene digesta, uel
 n. nisi a uino miras potente aqua conuertetur
 uel n. nisi statim post affusionem non u. uide-
 hinc facta conuersione, na. aliq. et i. uere
 mixtis elici pnt ac solent humores aqua si-
 miles, ut i. rosis, qua n. sunt uera aqua, nec
 a Theologis pro m. a. baptisni admittunt, quare
 et cu. i. h. etere. Christi aperto uera aqua pro-
 fluit, cu. miraculosa. fuisse docent. 4^a et
 ut miscibilia neq. oro deficiant neq. sic maruant.

3^a

3^b

4^a

SECTIO II^a
de primis Qualitatib,
Elementorum, qua in Mixtione
conueniunt.

Interpretatiu' hic erit agere de primis Elemento, Cur hic de
na' qualitatibus, qua' dicitur tangibiles, et ad ge. ^{primis qua}
nera hinc Corruptione, substantia' ordinatur, cu' ^{litalibus,}
ca in Mixtione, et Mixtis concurrat unde. ois de Mix ^{gendis.}
tione. pns nraa melius est intelligi poterit

Conclusio I Qualitates p' tangibiles sunt Qualitates
quatuor videlicet calor, Frigus, Humiditas, Siccitas, ^{tangibiles}
et cois p' hanc sententia, et p' hanc, si n' essent tot, vel ^{tant}
essent plures, vel pauciores, n' plures, quia cetera ^{plures}
qualitates vel n' sunt tactiles, ut h'p, influentia
caelestis, aliq' virtutes occulta, vel n' sunt prima,
sed ex prioribus orta, ut grauitas, leuitas, dunitas,
Mollitas, lubricitas, ariditas, Territas, visibiles,
quaru' ois origo ad aliquam ex praedictis qua
hor' reuocari pot, grauitas n' ascritur ex densitate
hor' ex frigore, leuitas ex raritate, hor' ex calore,
hanc ex concretionem fit, hor' ex frigore, Mollitas
quada' species humiditatis, quia in se recedit in tal'
giter, et figura' mutat, Lubricitas e' humidus terreo
firmus, aridus a. exhausto humore. valde fixatus
Terreo facile subit et applet, cavitates ac poros, ideoq'

144 Tract VI Part V Sect II

ad figura quamlibet se accomodat quod e propria
 humiditatis. Passivitas a. opposita ex siccitate pro
 venit ad contradietionem contraria sine ca. Neq. sunt
 privationes, quia si aliqua ex dictis n. essent prima
 facta vel idea, quia ex alijs nata, ut calor e luce,
 et raritate, siccitas e calore, v. ne! ideo q. n.
 omnes sunt entia realia positiva, sed tm pri
 vationes, frigus quidem caloris, siccitas a. humidi
 tatis, ut vult Paridanus, fectus Aile. q. eas pri
 vationes appellat, sed neutrum fit diri, ut prius,
 na licet aliqua qualitates, ex alijs oriatur
 per accidens, tm facta naa si p.ia requirunt, ut calor
 exsiccare solet quaterius partes humiditas cale
 faciendo extinguit et evocat v. nec posterius,
 quia auctoritati, sensui, rati, totiq. natura
 scopo repugnat, tanquam n. frigus et siccitas
 facta et agant et mixtionem deseruiunt, et alias
 terra nulla haberet qualitatem positivam
 cu sua naa solu frigida fit, et sicca, ac infra
 videbitur, Arli a. solene et imperfectas re
 spectu perfectioris vocare privationes ob caren
 tiam maioris perfectionis, et quod se contrariis
 seu afferat oppositi privationes in febri a. tertiana
 na in carduetes in forma noctua n. fit frigus
 a solo caloris disceptu, sed et a caa frigidificante
 qua vel e natura quaedam constitutio vel etia
 aliunde adueniens, ut vapores et humores frigidis

In de defectu
 hanc qualitas
 est.

Notatio I Describitur p. Realitates
 apud Artem. per respectus ad suas operationes, quas

De his Qualit. in Mixto concurr. 345

gregat homogenea et separant heterogenea. Frigidum est quod congregat fac. heterogenea. quae homogenea, sic videtur in aqua congelata coartari una palea, ligna, lapilli. s. homogenea a. et heterogenea hic n. samiter propria pro rebus eiusdem speciei, sed pro rebus similibus, aut dissimilibus, in Qualitate, aut complexionis, ut facile, aut difficulter coniungatur, alioquin n. calor et res frigidae differas congregat, ut pice, et cera, unde p. homogenea intelliguntur fac. ea, quae hnt eandem virtutem movendi, sive naturalis, sive ad aestivum n. a. in mediis aut congregantur aut dispergant calor, aut frigus, cuius hnt virtutes locales, sed mediate, et remouendo vel ponendo impedimenta, p. frigus n. res differas condensantur ut fac. loca petare n. possint, p. calorem a. concreta solvantur ut una quaeq. res libere in suo loco naturali sua parte contenta, unde sola fac. glaciis decidunt Lapilli, palea, et ligna, superflua nant. Humidum est quod caret proprio termino facile a. terminatur alieno. sicut aqua, quae cuius corporis figuram induit, et sponte inflatur ad omnes angulos implens. Sicut est quod res finet proprium suum difficulter a. recipit alienum unde Lapilli in vaso commissi n. se eius figuram conformant sicut aqua p. per accidens, tñ. eius facile alieno hnt claudunt, quia vel natura resistit contra, vel ad certam aliquam partem impellitur, vel partes separatae illius decidunt, ignis a. n. facile recipit quavis figuram, na. quocumq. in vaso. formas pyramidalis tenet licet ob tenuitatem et raritatem curvatur possit, et posito obstaculo quasi comprimis. Epithema.

aliquid est quod con
heterogenea. Fr
qua
et hnt
homogenea et
heterogenea
similibus aut
dissimilibus.

Humidum

quod facile

Itt ut qualitates describi p operationes Equivoas, ad
 si p uniuocas parum sane cognita fuerint, tam
 .n. in ignotum quid sit calefacere, quam quid sit a
 lor, praeterquam quod et considerentur in ordine ad
 mixtum, et aliae qualitates in eiusmodi operationibus
 m. d. uantur.

Calor et frigus
 dicitur Qualitates
 actiuae
 a. et humiditas
 a. humiditas.

Notatio Calor et frigus dicitur Qualitates

Cum haec facti
 ut dicantur

actiuae firmitas a. et humiditas passiva, quod n. e

Ita intelligendum, quasi haec accidentia posteriora sint

subiecta caloris, aut frigoris, sed quod disponant subie

Ita ad fallendum a calore et frigore, pp humidita

tem. n. fit facile per mixtionem a calore, pp firmitatem

aero fit a frigore concretio, neq. is ideo appellatur

Qualitates passivae, quod n. habeant vim agendi, pnt

Cum q. dicitur
 passivae

n. sibi similes prouidere, sed quod respectus caloris

et frigoris parum agant, h. t. n. Et praecipua

functio in mixtione, et praesertim caloris, qui n. tm

h. actione uniuoca calefactionis, sed et multas ay

Effectus caloris, uocay, ipsius n. congregare et segregare, conuocare

ligerere, maturare, fructus, exspirare p euapora

tionem humoris humectare, p respirationem concretis

adiuncto humore, elipare, adiuuncta firmitate a

u. s. ut e. in q. Meteorolog. si vero generatio me

tallorum et lapidum frigori potissimum ascribitur

fit hoc ob ultimam concretio nem, a frigore factam

etsi praecedentes preparaciones maxime. effecerit

calor n. tm excluso omni frigore, quod quidem de

bite temperabit, uel per antiperistaltim auerit

calorem, uel nimis fluida solidabit, interim tm

calor nimis e. caia destructionis uel nimis exuren

do, uel paulatim putrefaciendo, ubi sufficit qualis

qualis contrarietas, inter calorem naturalem p. n. n. e

De his Qualitatibus in mixto conc. 347

concretionem et extensum seu non dicitur unum
ut generatio scilicet et corruptio a contrariis pro
fieri dicantur

Notatio 3

Et primis qualitatibus pro
vario ipsarum concurren per poros et sens mea
tam dispositione acria proveniunt compositiones
in corporibus, de quibus tunc aliquam ad invicem
1. q. metereol. Aris. 5. igitur quoniam qualitates reli
quas per poros amplexos, et per totum corpus permeant
ita illud est liquabile, colore quidem si frigore consti
tuta terra tunc humore a. calido si frigiditate sic
concreverit, tunc in vitra. scilicet capite calidum, aut hu
midum corpus illorum intime affectu dissolvitur, ut ple
bit, sal, si duriores pori, tunc amplexus et profu
ditas illorum res facit humectibile, seu mactantibile
quod y pori et finant pervadere, qui propterea
sunt ceteri modi quod oia per mixtionem optima sunt
continua, et vel fieri, vel frigi in interni pluri
mum in substantia mixti habeatur. 2. quoniam corpus
a frigidum et aereum multo terreo permixtum
et multos habeat poros, tunc est dilatabile, et du
tile in figuras pinguedo quidem viscosa etiam
est, et aerea, et multum hic aeris et terra, tamen
huc et sua formabilia, quia nisi ita permixtum est hu
mum aeream. sicut terreo ut talis frequentes pori sint
relicti quod necessarij ad formationem, et com
pressionem ipsi continua. 3. quod est in corpore
multum fieri, et parum aerea humiditatis, et multi
ales pori per exhalationes aeris relicti est friabile, friabile
sive contribile, unde spongia u. q. fieri non potest
aut contrari nisi per combustionem habeat humidum

aerum, aeris in humor viscosus coactione resiste.
 4° cu' pori sunt in longu' recta extensi fit fissile
 seu fissile ut accepta una plaga alterius dicitur
 ruptile et fragile fit a simili fere positione. 5° il-
 lipabile fit cu' copiosus abest humor, cum multij et
 amplis poris, per quos evocatur ab humore calido
 alio, ut videtur in carnibus, hinc lapides, aut
 ossa n' elipantur. 6° cu' humor ois fere evoci
 pot' at i' lateribus, vel calor exprimi fit concretile
 7° cu' plurimus humor aeris q' misetur plurimo
 aquo corpus e' flexibile ut fit in ramis viridibus,
 ubi a. evapo' raverunt fit ruptile, vel fragile, si
 flexibilitate accedat magna raritas fit compressile,
 ut in lana quod a. h' multu' aeris et humoris
 cu' substantia aqua frigore concreta e' cassile,
 ut plumbu', ab igne mallei, quod a. cavitate
 succipiens. 8° quod h' multu' humore' aerum,
 vel aquam vaporabile e' quod a. p'cellit sicut
 terreo poris et n' paucis, et humidis, quod accepto
 intra se calore igni creat cremabile e', ac sine
 flamma in cineres abire fit, hinc aliqua p' me-
 atum, et humoris copia' nullo vel maximo tantum
 igne remanent, quod a. multo constat humore
 aereo, paucisq' sicut terreo it' inflammari non
 cremari, et oleum, pinguedo a quod deniq' sicut
 terream sic admixta' habet humoris ut a' caloris
 aerei, vel ignei presentia' pot' alterari e' suffu-
 migabile, de his et similibus vide Bandin. l. 2.
 de anima digest. decima octava et qui in
 quartam Meteorologi' cu' scripserunt, qui sunt
 satis multi.

De his Qualitatibus in Mixt conc. 149

Conclusio 2^a ex primis quatuor qualitatibus, quibus
tangibilibus cuiuslibet elemento ascribitur. Dicitur, igni
calor et siccitas, aeri calor et humiditas, aqua frigus
et humiditas, Terra frigus et siccitas. e^o con opinionio, sed
pro declaratione et dubijs hac in re aliquot experientias
fit hac

Notatio 3^a ut patet recte assignatas esse
istas qualitates cuiuslibet elemento, videndum quibus
alijs rationibus aliter, sentiant, sunt. n. qui putant Terra, veror q^{uo}d
esse calida, aqua siccitas, aeris frigiditas et siccitas, ignis
humiditas, na^m p^{er} tempora hyberna beata, in ista terra ca
vernas se abdunt, ut aeris frigus fugiant, et terra
calore foueatur, et aqua. Item eode^m tempore sub terra
quidem calet, in superficie a. aeris constingitur. 2^a aqua
se frigida, et quae frigidissima ea sunt maxime sita
3^a media regio aeris purior est, quippe remotior ab
eterna ualestita, et t^{er}ra est frigidissima. ut ibi nascit
tur grandinae et nives p^{er} p^{er}terea quod se et aer
calidus a sole sponte reuertit ad frigus noctu
cul sol abert, item si aer naa calidus esset n^{on} corre
nisset refrigerando corde, cuius t^{er}ra gratia atrahit,
et medici sanchent in nobis calidus aere frigidiorum,
item aere exiit, nisi fuerit pluviosus, aut rora
lentus, unde n^{on} est humidus. 4^a Ignis facile terminat
tio alieno, qua a. hoc tunc sunt humida. Sed ha
nihil efficiunt ad p^{er} tota^m aere calidior in ta, solatio p^{er}
rius cum aere frigidet aptari n^{on} sua naa, sed per
antipristasin ut dicitur salua. dictum est. ad 3^{am} negat solutio 2^a
frigidissima, quae, sepe siccissima. ad 3^{am} frigus solutio 3^a
media regionis, saltem t^{er}ra n^{on} est natia, sed pro
uenit ab halitibus naa frigidis, qui eo delati expresso
reliato calore naale frigus referunt, eode^mq^{ue} aeram
m faciant, frigus a. nocturnum provenit a vaporibus

150 Tractus 23, Part 1 Sect II

et refrigeratis in solis ardore accipit, refrigerat
to a. cordi seruit aer, vel ob frigoris extrinsecus
terra et aqua vel ob aliquod extrinsecus, quod
si evaporat fit hor vel per exhalationes in aere vel
quia calorem suo alienum in aere resoluat humores
in vapores, vel quia frigore quodam adustibus continet
et in humores exprimit. Ad q. in supra respo-

Haec qualitates
consonant
mentis, et uno
in summo
altera in remisso
excellenti in gradu
si ignis est debili
in alto, et
frigus ut in
et aut q.

Notatio 3. Ina qualitates prothias aia
ita convenire elementis, ut una sit in summo,
altera in remisso excellenti in gradu, quare ignis
summus hic calorem, et excellens siccitatem, aer
summus humiditatem, et calorem infra summum,
aqua summe est frigida, humida a. infra summum,
aere et absolute dicitur frigida, terra denique summe
est sicca, et infra summum frigida, unde in scri-
pturis appellatur arida, hac sententia in Aris.

Ibi op. Aris

qui 2. de Gen. 4. 23. ait terra siccit magis
est, quam frigida, quod non ita commode explicari
potest de minori actipitate, frigus enim admodum sic
citata potius acuitur, quam hebetetur, et sane
quis aere summum calidum sensit, aut terram
summe frigida? imo in hyemali tempore aqua
frigidior est quam terra. Verum hinc non consequi-

non opus est
a frigida plura
combinatio, n.

ter plures esse combinationes admittendas, eo quod
utraq; qualitas, cuilibet elemento in gradu sum-
mo assignatur, licet in calorem at frigus in gradibus
remissis simul esse possint, aires tamen in enumeratione
combinationum faciendo de Gen. 4. 16. locutus est tamen
de combinatione utriusque qualitatis, vel in summo,
vel in remisso quidem excellenti in gradu et ultra

De primis Qualitat, in Mixt, 151

medietatem, quomodo autem potest consistere calor et frigus, humiditas, et siccitas, adeoque nec novam aliquam combinationem efficiere. Nunc quaestio est utrum in Elementis remissioni admixta sit contraria? Remissioni admixta est contraria qualitas.
propterea admixta videri, alias pariter salta earum non erit idoneas ad respiracionem animalium, quae fit ob temperandam calorem, et artes s. Phys. 4. 29. et 30.
2 Item de calo. 4. 37. ait qualitatam non remitti sine admixtione contrarij quavis alicujus, velint de Mixtis id esse tantum modo capiendum, ex his autem sequitur Elementa esse corpora Mixta, ut non observat Conimb. 2. de Gen. c. 3. q. 5. a. 4.
natura Corporis simplicis non est defumenda, ex simplicitate Qualitatum saltem non nullum Elementum duplicem qualitatem obtineret, sed ex eo, quod natura sua postulat unam in summo qualitatam, et a temperie quatuor primario, quae ita Mixtis conveniunt, neque ideo omnia Elementa symbolica erant, illa enim symbolica sunt quae hanc qualitatem eorum in gradu excellenti, et a quae hanc admixta aliquam valde remissa. Ceterum contraria dicta opponi quoad partem. Ignis magis exsiccatur quod terra quod est siccior. 2. Artes licet 2. de Gen. 1. 29. sola simplicius facile formidabilis aqua, quod aer non est humidissimus propterea quod aqua magis humefacit quod aer, quia in aere laetate maras, vel linteum. 3. si aqua non sua si frigidissima tunc erit glacies, quod est abstrusum. Item terra non frigidior, quia gravior, gravitas enim ex frigore nascitur quod maior gravitas ex maiori frigore, item quaedam mixta sunt frigidiora.

Remissioni admixta est contraria qualitas.

Elementa symbolica

Objectiones

1^a

2^a

3^a

aquis, ut herbe uenerata uicuta, opprimo
 sua frigore necant, quod n' faciunt aqua. q.
 Obiectio 1^a si terra e summa sicca, quomodo fit esse cortina?
 dicit n. Ariles 2. de Gen. t. 49 Terra sine hu-
 mido n' fit consistere, sed hoc e, quod continet, si
 n. auferatur, ex ipsis ois humidus decidet utiq;
 et quis siccus cineres, pulueres, aut lapides conti-
 neri uidit? quod si terra in primo conditio-
 sua stata bis humiditatis copers, adeoq; n' conti-
 nua fuit, sequitur ea' fuisse diuisam in ois
 suas partes, et datur fusilitas acta, et corpus
 ex neris indurabilibus, qua sunt aburda. Ad 1^m

Solutio obiectio-
 nis 1^a

coficcional' illa' prouenire ab igne, n' pro-
 cise qua sicca e sed et qua calida, pp calore
 n. ad ianctas partes dampnas resoluit et extrahit
 alia solutio: imo cooficcatio ab ipso quoq; corpore, quod ex siccitate
 adiuuere fit, si ut uidelicet et ex natura sua siccus
 ablat n. impedimento fit se reducere ad pristini

Solutio 2^a

na' siccitatem, sicut aqua ad frigus. Ad 3^m
 Ariles n' tollit ab aere summa' humiditatem,
 neq; n. de qualitate terminabilitate loquitur
 sed de ea qua ad Mixtionem conuocit, hoc a.
 est potius aqua, quam aeris, tu' quia aeris adde-
 erigat' quid' ingredi' Mixtu', tu' quia termina-
 bilitate Mixti n' debet esse nimis proxa ad qua'
 liber figura', sicut e in aere, proindeq; maxime
 confort aqua terra Mixta, cu' a. aqua uidetur
 magis humefacere, quam aer fit aliquat' ex parte

Solutio 3^a

fit prouenire ob densitatem. Ad 3^m aqua licet
 fit fugidissima, n' tu' erit glacies, q' n' fit abq; paup'

liquidis & siccis vero, qui terra sunt potuisse
 ipsa sine humiditate conuenire, quod cum
 naturalis non potuisset, potest et cum Tol. 2. de Gen.
 q. 5. ad 4. m. hinc de mixtis illic, ad quorum
 constitutionem plura requiruntur, adeoque et pro con-
 tinuitate quaedam humiditas.

*Qualitates quoque
 in eadem intima
 non conueniunt.*

Notatio 3 Qualitates synonima et
 calor ignis, et calor aeris probabiliter in eadem
 infima specie conueniunt, neque enim apparet quicquam
 quod earum inter eandem diversitatem exhibeat, cum
 et point se mutuo intendere (quod quidem quali-
 tatibus eiusdem speciei competit) et easdem tam
 in sensibus nostris, quam in alijs et subijs pro varia
 dispositione. spatioses experiant eadem contraria
 dequellendo, eodem effectus producendo ut in calore
 elementaris in uicis caloris vitalis pulchros in
 furnis Aegyptiorum excludit, ut calor caelestis
 aquae. ut elementaris ignis in subito a se dispo-
 sitione efficit, neque enim abesse rerum est eiusdem speciei
 proprietatem diuersa speciei corporibus conue-
 nire non posse, ut patet ex supra dictis de gravitate
 et leuitate corporum simplicium, quod si tamen adhuc
 dici posset non una aliqua quae amicum qualita-
 tem esse proprietatem huius vel illius rei, sed
 uel in certo gradu uel totali combinationem.
 Quia Elementa apud nos non habemus pura
 sed alienis qualitatibus imbuta experientia
 tamen utrumque probare possumus, quae qualitates
 cuiusque Elemento congruae naturaliter si binariae

De primis qualit. in Mixto 155

releuat. in se et remotis extrinsecis, aut vari
atis vel eo tantâ intensione. in se quanta ab
extrinsecis provenire n. p. sic aqua frigida nati,
aut esse colligimus, quia remoto igne minus reca,
parat frigus quâ sit in extrinsecis aere q. circumstat.

Notatio ¶

quædam dicit symbolica, quædam asymbolica, unde
et ipsa quoq. elementa eorum denominatione sum
p. r. Symbolica n. vocatur Elementa que in unâ
qualitate consistunt eaq. taq. cal. Symbolica
habent ut ignis et aer, calores. Asymbolica a.
que n. consistunt, ut ignis et aqua. Jam q. uq.
hinc qualitates quodvis elementum immediate
in aliud converti p. modo n. deficit debita pro
portio activitatis ut aqua in ignem, terra in
aerem. Unus n. contrarius expulsi alterius
Contrarij Elementi (oia n. sunt contraria saltem
ratiõ qualitatis unius.) dispositionibus suas p. t.
substituere. Hoc si ignis convertatur in
aerem calorem eius ad temperat. aeris remitto
re p. frigus adiacentis, vel certe summa hu mi
ditas inducta n. patitur summus calor. Cui
a. artes, ac s. Phys. t. 23. Ab extremo ad ex
tremum n. dari transitus nisi p. media ilgendus
est h. motu locali. Elementa vero symbolica
facilius in unum transmutantur, quâ asymbolica, in
symbolicis n. una tm. qualitas se mutantia, in asym
bolicis utraq. si dicas duo aquæ facile superant
duos, quam unus unus q. duæ qualitates contrarie
aquæ facile vincunt duas ceteris paribus, quâ una

ip. elementorum
d. alitibus q. d.
sunt symbolica
d. asymbolica
Elementa symbo
lica et asymbo
lica
quodvis elementum
qualitatem quodvis
convertitur p. t.
modo n. deficit
debita.
Elementa sym
bolica facilius
transmutantur
quâ asymbolica

356
Solucio.

Tract vs Part IV Sect III

nam. Et concedendo totum, non ideo tamen aquae facile
transmutantur symbolica, ad transmutatorem
non est satis vincere contraria, cui oportet etiam
qualitatem remissam perficere, quod fit facillime in
symbolicis, in his enim qualitas intercedenda non est
sicut ad unitatem contrarietate, si a. una qualitas
summa fuerit interea, iam exurgit elementum,
cui propria est illa qualitas, cuius in summo non nisi
uni corpori conveniat. Porro ex duobus elementis agnoscitur
symbolicis in vicibus agentibus, fit generari elementum
ab utroque specie distinctum, sicut ignis et aqua mixta
agant, ut superet aqua humiditas, et ignis calor
fit aer, si vero superet ignis siccitas et aqua fit
gas sicut terra. Ex symbolicis a. non generatur
tertium, vel non in altero elemento manet eorum qua-
litas corrupta contraria vel non manet, si manet
conuertitur in alterum non in tertium, ut si in aere
sit calor symbolicus cuius ignis, humiditas a. a siccitate
ignis corrumpatur fit ignis et si non manet, et utique
in qualitas contraria tunc non fit elementum, quia talis
combinatio contrariorum non convenit elemento; denique
ex symbolicis per actionem tertij fit et elementum
tertium, cuius quodvis elementum potest aliud quod
libet in se convertere, poterit etiam duo symbo-
lica ut: ignis fit in se convertere terram
et aquam, ex terra pellendo frigus, ex aqua frigus
et humiditatem.

Ex duobus ele-
mentis agnoscitur
symbolicis in vicibus
agentibus, fit
generari elementum
ab utroque specie
distinctum, sicut
ignis et aqua mixta
agant, ut superet
aqua humiditas, et
ignis calor fit aer,
si vero superet ignis
siccitas et aqua fit
gas sicut terra.

Ex symbolicis
a. non generatur
tertium, vel non
in altero elemento
manet eorum qua-
litas corrupta
contraria vel non
manet, si manet
conuertitur in
alterum non in
tertium, ut si in
aere sit calor
symbolicus cuius
ignis, humiditas
a. a siccitate
ignis corrumpatur
fit ignis et si non
manet, et utique
in qualitas
contraria tunc non
fit elementum,
quia talis
combinatio
contrariorum non
convenit elemento;
denique ex
symbolicis per
actionem tertij
fit et elementum
tertium, cuius
quodvis
elementum
potest aliud
quodlibet in se
convertere, poterit
etiam duo
symbolica ut: ignis
fit in se
convertere terram
et aquam, ex
terra pellendo
frigus, ex aqua
frigus et
humiditatem.

Ex symbolicis
a. non generatur
tertium, vel non
in altero elemento
manet eorum qua-
litas corrupta
contraria vel non
manet, si manet
conuertitur in
alterum non in
tertium, ut si in
aere sit calor
symbolicus cuius
ignis, humiditas
a. a siccitate
ignis corrumpatur
fit ignis et si non
manet, et utique
in qualitas
contraria tunc non
fit elementum,
quia talis
combinatio
contrariorum non
convenit elemento;
denique ex
symbolicis per
actionem tertij
fit et elementum
tertium, cuius
quodvis
elementum
potest aliud
quodlibet in se
convertere, poterit
etiam duo
symbolica ut: ignis
fit in se
convertere terram
et aquam, ex
terra pellendo
frigus, ex aqua
frigus et
humiditatem.

SECTIO III

An in Mixto maneant Elementa actu, an tamen virtute

Utrum Elem, actu maneant in M. 157

Sunt haec in re discrepantes sententiae Philo^{so}phi, alii ^{contra Philo^{so}} autem
qui non aiunt manere elementa in mixtis actu, ^{ex pte.} in
formas subtiliores, quamvis variae adhuc id ipsum
explicent, ac Averroes, Avicenna, Savaudella, Contarerg,
Dandini, et alii nonnulli praesertim Medici. Alii uolunt
elementa manere in mixtis tam in virtutem, quam ex
diversis intelligit, sic igitur

Conclusio Forma Elementorum nec refractio Forma Elementorum
quam subiecta accipiunt magis et minus, nec in toto nec sunt re.
partem potentialem, nec in toto manent in mixto, nec in parte
est contra, citatos, sed sibi per se pars, quia subtilior est in parte
n' succurrunt magis et minus, et si vel maxime ^{substantia} ^{est in parte}
succiperent, tunc id non nisi ad intentionem vel re
mitionem qualitatum diceret, quod non aliud assignabitur
natura, cuius aliqua quidem forma, sic intensior
aliqua remissior? hoc autem potest non ita esse, nam in aqua
ferperhi sunt qualitates, aqua remissa, et tamen
forma manet intensa, ut alias non posset se. re. re. re.
cere ad suum statum naturalem, ut frigida intensum, ^{sibi est pars}
quod sane forma remissa non debetur sibi est pars,
quia non apparet, qua ratione talis compositio
formarum subtiliorum quo ad partes potales actu
atur, ut Savaudella quidem novit, una partem
assignans, quae se habeat ut materia et potentialem,
et maneat in mixto, altera autem quae se habeat ut
actualitas et non maneat sibi est pars, quia facta ^{sibi est}
in toto nec, omnes in eadem mixti parte esse potest, ^{est}
eo quod sint forma specie diversa, et totales,
nec singulae in singulis, ut haec ratio non in mixto
sed discontinua quoddam corpus naturae.

Qui affirmant
Elementa acta
manere in mixto
probat illud
d'ariz modis
ex Aristot' locis
1. 2. 3.

Notatio I Qui contrarium sentiunt multi
pliciter probant sua opinione 1. ex Aristotele q. 10.
de Gen. t. 83. 87. et 90. distinguit Mixtionem
a Corruptione, et negat miseribilia corrumpi, imo
dicit alterari, et rursus separari posse. 2. de cel.
t. 37. vult inde provenire fatigationes et senes.
Autem quod Elementa in Mixtis violentis cor-
rupta ad sua quaeque loca contendunt, quod non fa-
cerent nisi acta essent. 3. de calo. t. 1. 57. probat
figuras Elementorum non esse differentias essentielles,
quia alioquin illis mutatis in Mixtionibus ipsa cor-
rumperebantur. 4. de aë. t. 39. ostendit ad servan-
dam Elementorum concordiam ne dilaberetur opus esse
animam, quae ea quasi continet et constingat,
et t. 52. quaerit, utrum sentiamus Elementa in
nobis consistere, quae nulla esset dubitatio, si actu
in nobis non existerent. 5. 1. 7. definit
Elementum, ex quo incipit aliquid componi,
2. Phys. t. 31. dicit Elementa esse materia
corporum, sicut literae sunt syllabarum, quae atque
manent. 3. Elementa sunt materia Mixtorum, quae
acti, causa n. materialis est intrinseca et permanens in
composito, et si sufficeret materia Elementorum prima
remanere, tum est unum Mixtum alterius materia dici
posset. 3. alia substantia Mixtorum aequae simplex
est, ac substantia Elementorum, quippe constans et
simpliciter materia et forma. 4. si perirent Elementa
deberent omnia uno instanti simul perire, alioqui
vel unius materia maneret absque forma, vel ante
formam mixti alia praecederet, sed quomodo dispositio

5.

3.

4.

An in Mixto Elementa actu sint? 359

5.º
6.º
7.º
8.º
9.º
10.º
11.º

vis in mundo conuenire? cui uno sit actiuus et
celerius altero? 5.º probatur quod uiles passim
locis Elementa separari possunt. ut hoc et constare
per experientiam. qm nullu' Agens est, a quo producat
Elementa, nam i' homo u. g. patulo fluit aqua,
et residet et aliqua partes terrea, quae p' calorem
putrefactionis produci nequeunt. 6.º si Elementa n'
manent actu. tunc Mixtio non distinguetur a
generatione, quod est absurdum. 7.º Elementa p' Mixtionem
debent uarij iuxta definitionem q. debent esse actu,
nam quae n' possunt uarij nequeunt. 8.º Elementa non
possunt corrumpi in Mixtione q. nullo remanent, nam
forma aquae remanet cu' magno calore, et similiter
aer cu' magno frigore, adeoq; temperies Mixti non
opponitur dispositionibus sufficientibus ad formam
Elementi, manebunt q. forma Elementorum cu' n.
absunt dispositiones, quae sufficient ad est forma
substantialis. 9.º si Elementa n' manent tunc Mixtum
erit non ens, quippe compositum ex n' Entibus,
hoc est ex Elementis corruptis. 10.º in Mixto aliquo
homogeneo u. g. in uino pipere p' sunt simul ex
cellens odor et sapor, quod fieri n' potest si n' ha-
berent partes alias ex cellentes siccas, alias ex
cellentes humiditas, ex cellens n. odor et sapor n'
pot esse simpliciter in eadem parte, cu' regram
dispositiones incompatibiles. 11.º in Mixtis certant
proprietas, et Operationes Elementorum, ut siccitas
humiditas, grauitas p' q. et ipsa forma e quibus
profluunt, neq. n. dici pot eas esse a forma Mixti

quae formas elementary eminenter continere debent
 n. hoc perfectius operare, quod elementa, cui sit
 et ipsa perfectior quod sibi in se.

*Ad q. an proba
 hinc*

Notatio Verum ad hoc responderi potest
 ad q. an proba hinc di. ab aere recte distinguit Mixtio
 nem a Corruptione, quia Mixtio n. e. formaliter
 corruptio tametsi hanc adu. ad habeat, rogat
 vero Corruptio Elementa, quoad suas qualitates
 et virtutes activas, sicut perierunt proprie
 qualitates Mixtorum, si n. corruptatur magis
 p. eius attractiva non manet in genito si ma-
 neant qualitates Elementares, certo modo con-
 gerata, quae corruptio di. complexio, Temperatio
 neq. dicit Elementa tui alterari, sed prius altera-
 ta esse, quae substantialiter variantur quod e. de
 celo affert Phil. de fatigatione, provenit ea a re-
 lictis qualitatibus Elementorum, cui n. per virtute
 animaticam tollitur repugnat gravitas terrea,
 et 3. de celo non agit de Mixtione, sed generatim
 pro absurdo hinc mutatis figuris perire Elementa
 quod fieret et extra Mixtionem, ut aqua u. g.
 figura vasii deomodatur, 2. de aia argumen-
 tatur ad hanc ex hypothese ab Empedocle con-
 cessa si acta. mixta Elementa regni aia, quae
 continet obiecta prout unum non sunt ipsae
 substantiae Elementorum, sed qualitates relictas. v. per.
 definitur Elementum mixtum sive sibi se totum,
 sive sibi mas et qualitates, licet aliqui velint
 eam definitionem n. competere Elementis qua-
 tuor corporis, sed partibus incompletis, apud suar.

et III
An in mixto Elem, actu manit 163

et foris se phys. numeratur exempla, quaedam cau
sae materialium, quae tñ in eodem modo debent esse
natae, ad 2^m Elementa esse mixta non p^o ad 2^{am}
narentam, sed transeuntem, cui n^o tota remaneant
in composito, licet a. unu' sit mixtu' sit ma' alterius,
discrimen tamen e' quod mixturae propriae virtutes
n^o remaneant sicut Elementorum. Ad 3^m conaditur ad 3^{am}
quaedam mixta aequè simplicia ac elementa, si
spectetur numerus danturque partiu' componen
tiu', si vero spectetur na' et respectus haru'
partiu' tñ forma mixturae portabant qualitates
oia' Elementorum, unde Swar. ait unu' Elementum
in alio contineri in p^o Lapida, et in mixto et in
activa, quamvis ob remissionem in sufficiente. Ad 4^m ad 4^{am}
negatur sequela sit. n. unu' Elementu' verti in
aliud imparu', p^o et uno momento destrui, na'
licet unu' sit p^oterius requirit tñ p^oterius de
spositiones, ideoq; istius conu'gitur. Ad 5^m dicitur ad 5^{am}
sit ab eode' efficiente, a quo provenit separatio
partiu' in putrefactione, provenire et productio
nem Elementorum si separantur a mixto, ut n. ali'
quae partes magis participant de rase unius Ele
menti, quae altarius si tunc separatur, et conu'
gitur mixtu' habeant dispositiones requisitas ad
Elementa producuntur Elementa, quaedam ple
ruq; n^o tam generatur Elementa, quae mixta simi
litate Elementis, unde et mixtu' in putrefactione a
plurimis resolui dicitur in Elementa, ex eo n. quod res
soluatur in ea mixta, quae deinde paulatim in

- Elementa resolvantur, scilicet est resolutio quodammodo inchoativa in Elementa, cuius sic quasi via. Ad 6^{am} negatur Mixtionem non distinguere a Generatione, Mixtio enim intrinsece includit unionem substantialem partium materiae non item Generatio, ut iam supra diximus. Ad 7^{am} dicuntur Elementa non uniri secundum formam, sed materiam actu existentem, imo et partes. Entium successivorum ut motus, temporis uniantur, habentque relationem unionis praedicamentalem, et tamen simul non existunt. Ad 8^{am} & imprimis argumentum ab adversariis solvi debere, nam si in vino congelato se consistere calans ignis cui tanta frigiditate, humiditate, et lenitate non apparet quaedam dispositiones maiores, introduci debent ad corrumperendum ignem, cui tamen iuxta Arilem certum sit omnia Elementa posse transmutari, deinde in illo casu forma Elementi non corrumpitur ex defectu dispositionum sed ex impossibilitate cuius formae Mixti, naturaliter enim materia est capax nisi unius formae totalis, quia vero Elementa ordinata alioquin essent ut praepararent materiam Mixti potior est ratio cur inducatur forma mixti, quam forma Elementi conservetur, et ob eandem quoque subordinatorem fit, ut licet forma inter se sint incompatibiles, tamen non sunt dispositiones, cuius tamen in formis earum rerum quae non habent subordinationem ita contingere solet. Ad 9^{am} negatur sequela, materia enim Elementorum remanent, adeoque actus Entitativus. Ad 10^{am} est quod excellens odor, et sapor non possunt esse in eadem omnia parte, tamen si sensu, differentia percipi nequeat

An in Mixto Elementa actu maneat 163

ob partium parvitatem et permixtionem. Ad 11.
negatur illas operationes tam perfectas observari in Mixto ut sint sufficiens argumentum Elementi, nullo a. si formas Elementorum eminenter contineri a se mixti, neq. in omne, quod eminenter actiones continet perfectius illas operaret, lux. n. q. calorem eminenter habet n. magis tñ, quæ calor, calefacit, p̄terquam quod si a Mixto n. continet eminenter operationes, nisi hemisphæram, et eminentia est, quod plures actiones exercere. p̄t.

Conclusio Elementa manent in Mixto

virtute. # de S. Th. 1. p. q. 76. a. 1. ad 4.
Sot. m. 2. dist. 15. q. 1. quos sagh. Suar. disp. 15. 5. 10. Conimb. L. 1. de Gen. c. 10. q. 3. et 4.
Tol. Rub. Mur. Men. et inter Medicos Franc.
Valerius de sacrâ Phiâ c. 1. p̄t. p. ex Aile, q. 1. p̄t. 1.
de Gen. 1. 89. dicit autem miscibilia manere quodammodo in Mixto, quodammodo a. n. manere paulo post subiangit, neq. permanent igne actu ut corpus, et albu, neq. puru, p̄t. p̄t. p̄t. n. virtutis coru, et l. 2. de partibus animaliu c. 7. dicit aut itaq. zplex sit compositio a Statui p̄t. ea quæ ex primordiis conficitur, q. quæ n. nulli Elementa appellant, terra dico, aquam, aere, igne, sed melius fortasse dici p̄t. ex virtutibus confici Elementorum, humiditas. n. et siccitas, caliditas, et frigiditas, m̄a corporu sunt compositoru sed dicunt ad versarij Artis m̄a esse, quod Elementa n. in fine actu p̄t. facta, sed unispha, et ubi alias Artes regat aliqua forma, m̄a actu eo q.

virtute
p̄t. p̄t. p̄t.
quæ virtutes
n. xens Ele-
mentu in
Mixto.

164 Tract VI Part IV Sect III

insit remissa? quod a. adferunt ex e. de aia
 t. ut. ubi dicitur sensoriu' tactu' esse tñ poa
 calidam cu' tñ actu remisso tale sit tñ ubi ab
 rem, n. n. simpliciter ait esse poa calidum, sed
 ita calidum, ut obiectu' quod excedit, quod qdem
 expressu' actu n' hñ, dicunt præterea formas cæpe
 poa n' actu, quia superiorem formã Mipti, non
 amplius hñt hæcõm fia seu actus, sed nãa, ut
 forma partiales, sed aliud i esse actu, aliud
 esse actu, mãa n' i quidem actus compositi, i tñ
 n' illo actu. 2º pluris fia subtiles ultimata
 n' pñt esse in uno subiecto, sed fia Elementoru'
 sunt tales, constituunt .n. composita completa p
 se ad prædicamenta spectantia qº nec dicit
 pñt ab aduersarijs formas quidem intencas
 n' posse esse simul posse tamen remissas, pñt .n.
 cõiter non agnoscent intencõnem, et remissione'
 substantiarum, nec ullum iudiciam habent.

16 2º

16 3º

3º si manent forma Elementoru' tñ Mipta non
 erit ens unum per se, quippe quod constat plu
 ribus entibus in actu completo, Item Miptis
 n' erit vera Generatio cuius .n. subiectam
 i n' ens actu aliquo completo, Item aliqua
 Elementa detinebuntur uolenti extra locu' na
 turalem, quo tñ semper contendant, et licet
 superueniat fia Mipti, quæ contineat, tñ nãalem
 appetitõ n' mutant. 4º si manent forma tñ n'
 qualibet pars Mipti erit Mipta, n. n. in qualibet
 parte merent omnes fia Elementoru' ut supra

16 4º